

Aan de gemeenteraad

Dienst/afdeling: F&C

Onderwerp: BSOB Jaarrekening 2020, eerste begrotingswijziging 2021 en ontwerpbegroting 2022

Wat adviseert het college te besluiten?

1. De volgende zienswijze te geven op financiële stukken van BSOB:
 - a. Kennis te nemen van de jaarrekening 2020 BSOB;
 - b. In te stemmen met de 1e begrotingswijziging 2021 BSOB;
 - c. In te stemmen met de ontwerpbegroting 2022 BSOB met zienswijze zoals opgenomen in dit voorstel.

Wat is de aanleiding voor dit advies?

De BSOB voert namens deelnemende gemeenten taken uit. De begroting geeft aan welke koers zij hanteert voor 2022 en welke plannen en projecten zij daarvoor wil uitvoeren. Het jaarverslag en de jaarrekening geven aan hoe het jaar 2020 inhoudelijk en financieel verlopen is. Met de begrotingswijziging 2021 wordt de begroting van het lopende jaar bijgesteld. Via de zienswijze kan de gemeenteraad zijn beleidsmatige en/of financiële aandachtspunten meegeven.

Welk resultaat willen we bereiken?

We bereiken duidelijkheid over de koers die de BSOB hanteert en over de plannen en projecten voor 2022. De gemeenteraad kan mede richting geven aan de inhoudelijke en financiële koers van BSOB.

Dit doen we door de volgende zienswijze bij de ontwerpbegroting 2022: De ontwerpbegroting 2022 heeft nog een voorlopig karakter. We gaan akkoord met het feit dat deze op een later moment nog wordt aangepast. Gezien financiële en organisatorische ontwikkelingen binnen BSOB heeft het Algemeen Bestuur besloten om een businesscase uit te werken om de koers voor de toekomst te bepalen. Met als uiteindelijke doel om de kwaliteit en efficiency van BSOB te borgen en te zorgen voor een stabiele organisatie. Effecten uit deze businesscase dienen verwerkt te worden in de begroting 2022. In de zienswijze onderstrepen we het belang van goede communicatie in dit proces.

Zoals uit de toelichting m.b.t. de 1e begrotingswijziging blijkt, wordt de BSOB geconfronteerd met een aantal hardnekkige problemen die ervoor zorgen dat de BSOB in een hectische periode zit. De belangrijkste in- en externe factoren zijn:

1. Een oplopend aantal WOZ-bezwaren; met name veroorzaakt door de impact van NoCureNoPay-bureaus.

2. Stijgende kosten (incidenteel) voor het project waarderen op oppervlakte lopen (als gevolg van een veranderende omvang in het werk).
3. Oplopende achterstanden in werkvoorraden bij de werkvoorbereiding en krapte in de arbeidsmarkt bij oa IT-functies en taxateurs.
4. Invoeringsproblemen (structureel) met de nieuwe GouwIt-applicatie, verdergaande automatisering en robotisering gekoppeld aan de visie van de organisatie
5. Uittreden gemeente Sint-Anthonis als gevolg van de fusie Land van Cuijk.

Door een samenloop van al deze dossiers loopt BSOB tegen organisatorische grenzen aan, wat maakt dat er een heroriëntatie plaats moet vinden. Een en ander leidt tot oplopende kosten waardoor er een negatief financieel effect is ontstaan. Dit is vooralsnog als incidenteel aangemerkt.

De complexiteit van zowel de incidentele als (mogelijk) structurele problemen is in de vergadering van het Dagelijks Bestuur besproken. Er is aan het Algemeen Bestuur geadviseerd om aan de hand van een z.g. businesscase (SWOT-analyse) de problematiek (risico's, bedreigingen, kansen) te inventariseren. Op basis van deze inventarisatie kan een meerjarige koers uitgezet worden om zowel de kwaliteit van de dienstverlening als ook een gezonde financiële positie te kunnen blijven garanderen. In de vergadering van het Algemeen Bestuur is deze aanpak akkoord bevonden. De directie van de BSOB gaat samen met een externe organisatie deze businesscase opstellen. Het resultaat van deze businesscase wordt nog voor het zomerreces verwacht. Een klankbordgroep vanuit de deelnemende regiovoerders ondersteunt dit proces (zie bijlage 4). De kosten voor deze businesscase zijn geraamd op € 25.000 welke uit bestaande budgetten van de BSOB gedekt kunnen worden.

Welke argumenten zijn er voor dit advies?

1.1a De Jaarrekening 2020 van de BSOB sluit af met een beperkt negatief resultaat.

De jaarrekening sluit af met een negatief saldo van € 5.500. De extra kosten zitten vooral op waarderen, waardoor het Waterschap per saldo een voordeel heeft en de gemeenten dus een nadeel. Doorberekend met de vastgestelde kostenverdeelsleutel betekent dit voor Oss per saldo een nadeel van € 17.024. De BSOB kan ondanks de coronacrisis, het oplopend aantal NoCureNoPay bezwaren en minder invorderingsopbrengsten positief naar 2020 terugkijken. De waarderingskamer heeft wederom het oordeel goed (4 sterren) gegeven voor de aangesloten deelnemers. De raad wordt geadviseerd de Jaarrekening 2020 van de BSOB ter kennisgeving aan te nemen.

1.1b De 1e begrotingswijziging 2021 past in het bestaande beleid.

De begrotingswijziging 2021 geeft een (incidenteel) negatief financieel beeld. Het algemeen bestuur van de BSOB heeft op 29 maart 2021 besloten tot voorlopige vaststelling van de 1e begrotingswijziging 2021. Dit is een wijziging op de primaire begroting en heeft een geactualiseerde wijziging van de deelnemersbijdrage tot gevolg.

Het effect van de 1e begrotingswijziging 2021 (zie bijlage 2) is dat de totale deelnemersbijdrage € 9.076.688 (excl. BTW) bedraagt. Ten opzichte van de vastgestelde begroting 2021 betreft dit een stijging van € 946.099 (excl. BTW) op totaalniveau. Deze stijging wordt veroorzaakt door:

- Het oplopen van de WOZ-bezwaren (NoCureNoPay-bureaus).
- De invoering van de applicatie van GouwIt en verdergaande automatisering.
- Achterstanden m.b.t. de werkvoorbereiding binnen BSOB.
- Lagere invorderingsopbrengsten (als gevolg van de coronacrisis).
- Uittreden gemeente Sint Anthonis.

Voor de gemeente Oss betekent dit een incidenteel negatief effect van € 261.404 op de deelnemersbijdrage ten opzichte van de begrote bijdrage. Tegenover de deelnemersbijdrage ontvangt de gemeente Oss ook invorderings-opbrengsten. Wij hebben deze in onze eigen begroting uit voorzichtigheid in 2021 naar beneden bijgesteld vanwege COVID-19. De prognose die BSOB nu afgeeft is een opbrengst van € 131.585 in 2021. Dat zou een voordeel betekenen van € 26.317. Of dat daadwerkelijk realiseerbaar is, is nog onzeker.

Daarnaast brengt het project "Waarderen op oppervlakte" incidenteel hogere kosten met zich mee (€ 100.000 in 2021 en nog eens € 23.000 over het jaar 2020) omdat er meerwerk door de BSOB voor de gemeente Oss moet worden verricht. De waarderingskamer heeft gemeenten (BSOB) verplicht om voor eind 2021 de waardering te baseren op gebruiksoppervlakte (GBO) in plaats van waarden o.b.v. van kubieke meter bruto inhoud (per woning). De impact voor de BSOB en de gemeenten is groot omdat alle woningen onder de loep genomen moeten worden. Hier is veel extra inzet (formatie) nodig. De totale kosten voor dit project worden niet via de deelnemersbijdrage verrekend, maar afzonderlijk bij de gemeenten in rekening gebracht.

Voor Oss is het geschatte aandeel in de nog te maken projectkosten € 180.000 voor de Osse mutaties en € 17.000 in de algemene project kosten.

1.1c De ontwerpbegroting 2022 is een voorlopige begroting

In deze begroting worden de ontwikkelingen vertaald naar concrete plannen die de BSOB wil realiseren en worden financiële consequenties inzichtelijk gemaakt. De eerder ingezette robotisering zou volgens de meerjarenbegroting van de BSOB leiden tot een structurele besparing van € 585.000. Vanwege de geschetste ontwikkelingen zal de meerjarenbegroting op een later moment aangepast worden op basis van de nog uit te werken businesscase. Deze businesscase vormt de onderbouwing van ramingen van de diverse kosten zoals: personele kosten, inhuur, automatiseringskosten, proceskosten, e.d. Dit kan leiden tot een aangepaste taakstelling (verandering van tempo, fasering). Een concreet financieel effect wordt na afronding van de businesscase duidelijk, daarop zal de begroting 2022 aangepast worden.

In de ontwerpbegroting BSOB 2022 wordt de netto deelnemersbijdrage voor de gemeente Oss geraamd op € 1.820.601. Dat is ten opzichte van de verhoging in de 1^e begrotingswijziging nog een extra nadeel van € 65.000.

De zienswijze hierop is vanwege de keuze om eerst een businesscase uit te werken, akkoord te gaan met het feit dat de begroting 2022 van de BSOB op een later moment aangepast wordt. De kosten van BSOB zijn fors gestegen, onder andere door de ontwikkelingen rondom NoCureNoPay-bureaus en het project Waarderen op Oppervlakte. Dit, in combinatie met een aantal andere organisatorische aandachtspunten maakt de voorgestelde inzet van een businesscase relevant. We stellen voor om deze zienswijze als gemeenteraad te onderschrijven. Het Algemeen Bestuur van de BSOB kan zich hier ook in vinden. De zienswijze onderschrijft de noodzaak om op basis van de businesscase de koers naar de toekomst te bepalen. Met als uiteindelijke doel om de kwaliteit en efficiency van BSOB te borgen en te zorgen voor een stabiele organisatie. In de zienswijze onderstrepen we het belang van goede communicatie in dit proces zodat er helderheid ontstaat bij alle betrokkenen, waaronder de medewerkers, de ondernemingsraad en de deelnemers van BSOB.

Wat zijn tegenargumenten of risico's?*1.1b De 1^e begrotingswijziging heeft een groot negatief saldo.*

Dit saldo is (vooralsnog) als incidenteel aangemerkt en wordt voor een groot deel veroorzaakt door extra kosten vanwege No Cure No Pay bureaus. Daarnaast spelen de eerder geschetste ontwikkelingen bij de begroting 2022 ook al in 2021. Voor de toekomst van BSOB is het belangrijk om alle ontwikkelingen (op belastinggebied en organisatorisch) samen te brengen tot één heldere koers voor de toekomst, zodat geadviseerd wordt een business case op te starten. Deze businesscase moet inzicht verschaffen m.b.t. de bedrijfsvoering van de BSOB zodat een verantwoord financieel beeld voor de toekomst gegeven kan worden, op basis waarvan het bestuur keuzes kan maken (scenario's, fasering). Dan moet ook duidelijk worden of het negatieve saldo van de 1e begrotingswijziging 2021 incidenteel blijft of structurele effecten kent met daarbij de eventuele onderliggende oorzaken.

1.1c De effecten van de ontwikkelingen zijn nog niet in de ontwerpbegroting verwerkt

Als de ontwerpbegroting 2022 niet tijdig vastgesteld wordt, wordt niet voldaan aan wet- en regelgeving. Het bestuur van BSOB heeft besloten tot het opstellen van een businesscase die zal leiden tot een begrotingswijziging. In onze zienswijze onderschrijven we het belang hiervan.

Bijzonderheden

De ontwikkelingen binnen de GR zijn hierboven geschetst.

Risico's

BSOB benoemt specifiek de onderstaande risico's:

Waarderen op oppervlakte:

De kosten voor het project waarderen op oppervlakte zijn gebaseerd op de tot op heden bekende gegevens. De inschatting van de totale omvang is van meerdere factoren afhankelijk.

Op dit moment, en zolang als het project loopt is de hoogte van de werkelijke tijd die we eraan moeten besteden onzeker. De inschatting is opgebouwd uit meerdere factoren, normen en tarieven. Deze zouden in de loop van het jaar kunnen wijzigen en hebben dan mogelijk een effect op de realisatie van de begroting. De voortgang wordt periodiek met de deelnemers afgestemd en is via een applicatie inzichtelijk voor zowel de deelnemers als BSOB.

WOZ-Bezwaren

Geconstateerd is dat over de afgelopen jaren de hoeveelheid WOZ-bezwaren fors toegenomen is. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de impact van de NCNP-bureaus. Het effect hiervan, op de begroting van BSOB, is tweeledig. Enerzijds is er fors meer personele inzet benodigd om deze bezwaren af te handelen (welke veelal door inhuurmedewerkers wordt uitgevoerd) en anderzijds stijgen de proceskosten fors. BSOB doet er alles aan om deze kosten zo laag mogelijk te houden, maar de verwachting is dat deze kosten in de komende jaren niet afwijken van de eerdere kostenopgaven.

Waar moeten we rekening mee houden?

a. Financiën

De financiële effecten uit de documenten verwerken we als volgt in onze eigen budgetten:

- Het totale nadeel vanuit de 1^e begrotingswijziging 2021 van € 261.404 nemen we eveneens mee als 3O-ontwikkeling op de deelnemersbijdrage BSOB in de eerste financiële tussenrapportage 2021.
- Het voordeel op de invorderingsopbrengsten uit de 1^e begrotingswijziging 2021 van € 26.317 verwerken we nog niet. Dit bedrag is gezien de situatie rondom COVID-19 nog onzeker. Bij de programmabegroting 2022-2025 hebben we een beter beeld van hoe de invorderingsopbrengsten zich daadwerkelijk ontwikkelen.
- Het incidentele nadeel 2021 vanuit het project Waarderen op oppervlakte van € 197.000 nemen we mee als 3O-ontwikkeling op de activiteit "basisregistraties" in de eerste financiële tussenrapportage 2021.
- Het effect op de deelnemersbijdrage 2022 vanuit de ontwerpbegroting 2022 is op basis van het huidige document € 326.404 (€ 261.404 en € 65.000). Vanuit de nog op te stellen businesscase wordt de begroting 2022 later in het jaar nog bijgesteld en wordt duidelijk welk deel van dit nadeel incidenteel of structureel is. We verwerken dit effect daarom pas bij de programmabegroting 2022-2025.

b. Communicatie

De zienswijze in dit besluit kenbaar maken aan het Algemene Bestuur van de BSOB na besluitvorming door de Gemeenteraad. De directie van de BSOB heeft aangegeven (eventueel) een informatiemoment voor de raad in te willen plannen.

c. Uitvoering

De zienswijzen worden op 24 juni in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de BSOB besproken.

d. Overlegd met

F&C

Bijlagen

1. Jaarrekening 2020
2. 1e Begrotingswijziging 2021
3. Ontwerpbegroting 2022
4. NIET OPENBAAR - Adviesnota BSOB "Beschikbaar stellen van middelen voor het opstellen van een uitgebreide businesscase"

Samenvatting (korte inhoud)

De BSOB voert namens de deelnemende gemeente taken op het gebied van belastingen uit. De jaarrekening 2020 geeft aan hoe het jaar 2020 financieel is verlopen. Met de eerste begrotingswijziging 2021 wordt de begroting van het lopende jaar bijgesteld vanwege actuele ontwikkelingen. De deelnemersbijdrage stijgt in 2021. De ontwerpbegroting 2022 geeft aan welke koers de BSOB hanteert. BSOB loopt tegen (organisatorische) grenzen aan, waardoor een heroriëntatie plaats moet vinden. Hiervoor wordt in 2021 een businesscase opgezet. Deze businesscase moet de problematiek (risico's, bedreigingen, kansen) inventariseren. Op basis van deze inventarisatie kan een meerjarige koers uitgezet worden om zowel de kwaliteit van de dienstverlening als ook een gezonde financiële positie te kunnen blijven garanderen. Dit leidt tot een aanpassing van de ontwerpbegroting 2022 later in 2021.